

Sanna Antikainen ps ym.

Toimenpideoite raja-aidan rakentamisesta itärajalle

Eduskunnalle

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut merkittävästi Euroopan turvallisuustilannetta. Nyky-maailmassa hybridi-vaikuttaminen on noussut uudeksi uhaksi sotilaallisen toiminnan ohella. Hybridiuhissa on kyse pahantahtoisesta ulkoisesta vaikuttamisesta, jolla valtiollinen toimija pyrkii eri keinoja yhdistelemällä systemaattisesti vaikuttamaan kohteena olevaan maahan. Hybridi-vaikuttamisen tavoitteena on hyödyntää kohteeksi valitun valtion haavoittuvuuksia ja pyrkiä tekemään se mahdollisimman peitellysti.

Hybridi-vaikuttaminen on autoritääristen valtioiden keskeinen vaikuttamisväline. Keinovalikoimaan voi kuulua esimerkiksi poliittisia, diplomaattisia, taloudellisia ja sotilaallisia keinoja sekä informaatio- ja kybervaikuttamista. Hybridioperaatioilla voidaan lamauttaa, painostaa ja epävakauttaa tiettyä valtiota. Muun muassa Valko-Venäjä on hyödyntänyt hybridi-vaikuttamista painostuskeinona EU-maita kohtaan tuomalla EU:n ulkorajoille tuhansia siirtolaisia. Myös Suomi joutui vuosina 2015—2016 vastaavanlaisen hybridi-vaikuttamisen kohteeksi, kun Venäjältä tuli yhteensä noin 750 henkilöä itärajan yli pohjoisten rajavartioasemien kautta hakemaan Suomesta turvapaikkaa. Niin sanotun pakolaisaseen käyttö luo sisäistä epävakautta sekä kuormittaa kohde-maan viranomaisia.

Yksi keino siirtolaisten välineellistämiseen perustuvaan hybridi-vaikuttamiseen vastaamiseksi on rakentaa fyysinen rajaeste, jolla estetään laittomia rajanylityksiä. Useat EU-maat ovatkin ryhtyneet rakentamaan raja-aitoja Valko-Venäjän vastaisille rajoilleen. Puola päätti viime vuonna rakentaa Valko-Venäjän vastaiselle rajalleen yli viisi metriä korkean teräsaidan. Viime vuonna myös Liettuan parlamentti puolsi raja-aidan rakentamista Valko-Venäjän vastaiselle rajalle. Norja aitasi Venäjän vastaisen rajansa sen jälkeen, kun Venäjältä alkoi saapua turvapaikanhakijoita rajan yli loppuvuodesta 2015. Viro ja Latvia käynnistivät vuonna 2015 omat aitaamishankkeensa. Viron ja Venäjän väliselle rajalle rakennetaan 2,5 metriä korkea teräsaita, joka päällystetään piikkilankakerällä. Liettua aitasi vuonna 2017 maarajan, jota sillä on Venäjälle kuuluvan Kalinin-gradin kanssa. Aidalla on tarkoitus estää sekä salakuljetusta että Venäjän provokaatiota. Yhtenä ensimmäisistä maista Schengen-rajansa vahvistamisen aloitti Kreikka Turkin vastaisella maarajallaan. Vuonna 2012 Kreikka sai valmiiksi aidan runsaan kymmenen kilometrin mittaiselle rajaosuudelle. Bulgarian ja Turkin rajalla on vuodesta 2014 lähtien rakennettu raja-aitaa. Unkari ryhtyi aitaamaan Serbian vastaista rajaansa heinäkuussa 2015. Sen jälkeen Unkari aitasi vielä Slovenian ja Kroatian vastaiset rajansa. Myös Pohjois-Makedonia on aidannut Kreikan vastaisen rajansa, sillä Turkista Kreikkaan saapuneet turvapaikanhakijat pyrkivät kohti Keski-Eurooppaa Länsi-Balkanin maiden läpi. Suomi on poikkeus Schengen-alueen itäisellä ulkorajalla, kun se ei ole alkanut vahvistaa rajaansa aidoin.

Toimenpidealoite TPA 57/2022 vp

Suomella on valvottavanaan 1 343,6 kilometriä EU:n ulkorajaa, josta maarajaa on 1 289,6 kilometriä. Rajan toisella puolella on aggressiivisesti Euroopan maita kohtaan suhtautuva Venäjä, joka on käynyt hyökkäyssotaa Ukrainassa helmikuun 24. päivästä lähtien. Itäraja on pisin EU:n ja Venäjän välinen raja, mikä tekee sen kestävydestä erityisen tärkeän, mikäli Venäjä yrittää kohdistaa aggressiivisia toimia myös EU-maita kohtaan.

Rajaturvallisuuden tehostaminen sekä valmius laajamittaisen maahantulon hallintaan erityisesti itärajalla mainitaan myös ennen pääsiäistä julkaistussa ajankohtaisseminaarissa turvallisuusympäristön muutoksesta, mikä antaa aihetta pohtia fyysisen raja-aidan rakentamista itärajalle.

Suomen nykyinen raja-aita itärajalla on erittäin vaatimaton. Aidalla ei ole henkilöiden rajanylitystä estävää vaikutusta, vaan sen pääasiallisena tarkoituksena on pitää kotieläimet rajan oikealla puolella. Itärajan valvonnan tehostamiseksi ja laajamittaisen maahantulon torjumiseksi Suomen ja Venäjän väliselle rajalle tulee rakentaa huomattavasti nykyistä järeämpi aita.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin laittomat rajanylitykset estävän raja-aidan rakentamiseksi Suomen ja Venäjän väliselle rajalle ja

että hallitus hakee EU:lta rahoitusta laittomat rajanylitykset estävän raja-aidan rakentamiseksi Suomen ja Venäjän väliselle rajalle.

Helsingissä 10.5.2022

Sanna Antikainen ps
Olli Immonen ps